

SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vsak dan srečer, imimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dožele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.— Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta — Za tuge dežele toliko več, kolikor poština znada.

Za osnanila plačuje se od štiristopne petst-vrste po 6 kr., če se osnanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Kopijasi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, osnanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo mlajdno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prusimo, da je o pravem času ponové, da pošiljanje ne prenaha in da dobé vse številko.

„SLOVENSKI NAROD“
velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto ... gld. 12— | Četr leta ... gld. 8-30
Pol leta ... „ 6-50 | Jeden mesec. „ 1-10
za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec,
80 kr. za četr leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto ... gld. 15— | Četr leta ... gld. 4—
Pol leta ... „ 8— | Jeden mesec. „ 1-40
Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a hkrat se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne izramo na dotično naročilo.

Upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

Državni zbor.

Na Dunaji, 28. oktobra.

Grof Badeni je danes zopet govoril. Izrekel se je le o dveh točkah svojega programa in sicer tako, da smo z njegovim pojasnilom zadovoljni. Glede tolmačenja vodstva, katero je za vlogo reklamiral, je izjavil, da parlamentovih pravic nikakor ne misli prikrajšati, glede narodnostnega vprašanja pa je povedal, da ne tolmači jednakopravnosti drugače, nego so jo tolmačili slovanski govorniki. Badeni torej priznava absolutno popolno jednakopravnost vseh narodov, njegove besede o nemški kulturi so bile torej le fraza. Levičarje je Badenijevo današnje pojasnilo te programske točke nekam vznenimilo, slovanske poslanke pa zadovoljilo, jedni in drugi pa so trdno odločeni, soditi le po — dejanjih.

V današnji seji so poslanci dr. Ferjančič in tovariši interpelirali finančnega ministra glede povišanja aktivitetnih dokladov v Ljubljani in bivajočim drž. uradnikom. Dotična interpelacija slôve:

Vsled potresa, ki se je primeril minolo pomlad, so kakor za večino slojev ljubljanskega prebivalstva nastale zlasti za državne uradnike v Ljubljani trajno neugodne razmere. Najhujše je zadnji čas postal vprašanje o stanovanjih. Hišni posestniki so najemnine stanovanj, tako čutno povišali in v vseh drugih kategorijah se je spoznalo kot potrebno upoštevati to okolnost. Vojški erar je dal revidirati najemnine za stanovanja in je izdatno povišal pavšal za stanovanja; južna železnica je svojim uradnikom dovolila 70%, državna železnica celo 80% dunajskega najeminskega pavšala. Povsem primerno in opravičeno je torej zahtevanje, naj se v tem oziru tudi kaj stori za drž. uradnike v Ljubljani, naj se njih aktivitetna doklada, znašajoča samo 50%, dunajske aktivitetne doklade, poviša primerno povišanju najemnin za stanovanja. Podpisanci vprašajo finančnega ministra: Hoče-li Nj. ekselenca ozirati se na sedaj bistveno hujše razmere glede stanovanj v Ljubljani in skrbeti zato, da se drž. uradnikom v Ljubljani primerno tem razmeram dovolijo višje aktivitetne doklade in da se to povišanje postavi že v drž. proračun za l. 1896.?

Na dnevnem redu je bilo nadaljevanje debate o vladnem programu.

Posl. dr. Kaizl je reklo, da pogreša v vladnem programu pojasnilo o stališči ministerstva glede svobode državljanov. To kaže, da je bil Badeni promoviran ministerskim predsednikom, ne da bi mu bilo povedati svoje mnenje o drž. osnovnih zakonih. Kar je govoril ministerski predsednik o kamenu, ležečem na potih, in o potih, odvajajočih od civilizacije, to svedoči, da se hočejo zopet utesnjevati pravice državljanov. Vlada ni obljudila premeniti svobodi sovražne zakone in že zato morajo mladočeški poslanci ostati v opoziciji. Liberalizem propada v Avstriji čedalje bolj, sosebno pri Nemcih. Tudi o rešitvi narodnostnega vprašanja se je mnogo govorilo. S tem, da je vlada pritisnila svoj pečat na nemško kulturo in naredila češkemu narodu svoj poklon, s tem se nasprotje še ni odstranilo,

da, nasprotje se da le odpraviti z idejo o spravi. Poslanek dr. Kronawetter je reklo, da je ministarski predsednik s svojim programom proklamiral absolutizem. Kdo pa mu je reklo, da se poslanci hočejo dati voditi? Menda jih pozna! Ko bi to ogerski, francoski ali angleški ministerski predsednik reklo, nastal bi vihar pri vseh strankah, pri nas pa se najdejo še ljudje, ki pravijo: To je bil govor! Kdor ima kako javno funkcijo, je zanje odgovoren in te odgovornosti ne odpravi nobena vladna izjava. Ministerski predsednik tudi ni reklo besede, da misli svobodnim načelom naše ustave pripomoči do veljave pri upravi in ker je volilni reformi prisodil najmanjšo vrednost, je naravno, da se bodo dale bivše koaličiske stranke z veseljem voditi. Ministerski predsednik je obljudil ozirati se na religiozni moment. Religiozno je le to, kar je vsem religijam skupno, pozitivnim veram pa so skupna samo etična načela, čim se pride do dogem, nastane nasprotje. Tudi krščansko je samo to, kar je vsem krščanskim veram skupno, in to so zopet etična načela. Kdor pa hoče religiozno vzgojo, mora biti za simultansko šolo in ne za konfesionalno. Tudi kar se je govorilo o židih, je neosnovano. Takozvana nezdrava spekulacija je posledica človeškega egoizma. Tudi pristnokrščanski, pristnogermanski in pristnopoljski gospodje so zanje uneti, to kažejo razni ringi. Če je protisemitizem naperjen le proti nezdravi spekulaciji, naj se napravijo primerni zakoni, v tem slučaju pa je njegovo ime nepravilno.

Za Kronawettrom je vstal ministerski predsednik grof Badeni in ob najintenzivnejši pozornosti cele zbornice reklo: Začetkom sem namebral poseči v debatu le, če bi se vladnemu programu kaj podtkalo, kar se ž njim nikakor ne strinja. Ne morem trditi, da se je to zgodilo. Hvaljeno moram priznati, da so se z raznih strani izkrale vzpodbudne besede, če tudi je zaupanje le pogojno. Vzlic temu se mi zdi potrebno, izreči nekaj besed, že zaradi tega, ker se zbornica že tri

Listek.

Sundečičeve „Milje i Omilje“.

(Dalje.)

Leta 1853. ga predloži dalmatinska vlada za učitelja bogoslovja na zaderskem semenišču in to službo je opravljal Sundečič do l. 1863. Začetkom l. 1860. mu izroči vlada uredništvo „Glasnika dalmatinskega“, ker pa je zahtevala, naj ureduje list v protislavenskem duhu, odložil je uredništvo in se nidal premotiti niti najlastkavejšim vladnim oblubbam. O priložnosti Kačičeve stoletnice izda Sundečič leta 1860. „Album“, za kateri je napisal razširjeno pesem „V r s i d b a“ (mlatva) in l. 1861. „Majko Črno gorko“. „Sjetva i vršidba“ pa „Petrov dan na Cetinju“ spominjata po obliki nekoliko na Šilerjev „Zvon“. L. 1863. utemeljijo „Matico dalmatinsko“ in Sundečič postal je član književnega odbora. Kot tak urejal je „Narodni koledar“ za prosto ljudstvo. To Sundečičeve delovanje pa vradi ni bilo po volji in poslali so ga za župnika v Baljke (blizu Drniša), kjer je imel le 200 gld. letne plače, a ti niso zadostovali niti za potne stroške njegovej mnogoštevilnej družini. V tem obupnem stanju izdal je poziv na svojo „Krvavo košuljo“, za katero se je oglasilo 5000 naročnikov. S to pomočjo potoval je Sundečič s pobratimom Mihovilom Pavlinovićem skozi Trst, Ljubljano, Zagreb in Djakovo v Belograd, kjer sta

bila navdušeno sprejeta. Vrnivša se v Dalmacijo običeta še Kotor in Cetinje, kjer ponudi mladi knez Nikoli Sundečiču mesto osebnega tajnika.

Jesenj leta 1864. preseli se naš pesnik z vso družino na Cetinje in začne izdajati nov črnomorsk letnik „Orlić“, katerega je izšlo zaporedoma šest letnikov. Ker pa je bila cetinjska tiskarna do tlej še zelo pomanjkljiva, potoval je Sundečič l. 1865. v Prago in tam za samih 700 gld. naročil vse, kar je urejene tiskarni potrebno. Sundečič je skušal na mladega kneza uplivati in ga približati Srbi, ali ker se mu to ni posrečilo, zapustil je Cetinje in se preselil l. 1867. v Srbijo. Tam pa se je dogodila topčiderska katastrofa, ministerstvo se je spremenilo in Sundečiču niso hoteli dati oblubljene profesure, nego porabiti ga pri novinarstvu. Zato je raje sprejel nov poziv kneza Nikole in se koncem oktobra 1868 zopet preselil na Cetinje, ali na potovanju je bil zelo obolel.

Za premnoge zasluge prinesel je knez l. 1869 Sundečič iz Petrograda viteški red sv. Vladimira, „učeno beogradsko društvo“ ga je imenovalo svojim častnim članom in cetinjski metropolit Ilarijon povzdigne ga na čast protopreveritra (kanonika) in mu podeli pravico nositi protovjerejski križ. Ko se je bil knez l. 1870 odločil, izdajati političen list „Crnogorac“, bil mu je glavni sotrušnik naš Sundečič, ki je pisoval tudi književno prilogo „Crnogorka“. L. 1871 ga pošle knez na Dunaj, da iz-

posluje znižano ceno soli za Črnomoro, da uredi poštno konvencijo in priganja k izpeljavi vozne ceste mej Kotorom in Cetinjem, (katero so izvedli šele l. 1880). Naslednjega leta pa ga pošle knez z vojvodo Savom Plamencem k politehnični razstavi v Moskvo, kjer se je Sundečič seznanil s premnogimi slovanskimi učenjaki.

Na tem potovanju je Sundečič zelo obolel in — kakor sam pravi — po zimi l. 1872—73 skoro umrl. V začetku l. 1873 je hotel „zrak premeniti“ in zato je potoval v Zader in na razstavo na Dunaj. Povrnivši se v Dalmacijo, preseli se s svojo družino v Kotor in prosi kneza za nedoločen dopust, katerega tudi dobi aprila l. 1874. V začetku l. 1875 podeli mu ruski car „kot bivšemu sekretetu knjaza črnomorskoga“ doživotno pokojnino 600 srebernih rubljev na leto, knez Nikola pa 400 frankov v zlatu.

Od l. 1874 naprej opomogel si je Sundečič fizično in duševno in se poprijel zopet z mladeničkim ognjem književnega delovanja. Od tedaj se je spremenilo vse Sundečičeve življenje, „zapustile so ga vse dotedajšnje črne in duhomorne misli, izginile so njegove neiznosne sence, ponehalo je njeovo trepetanje in njegova žalostna zlovolja“. Uzrok temu je bila krasna Nevenka (III. ljubav). Ko se je nekega večera po Savinem dnevu (koncem aprila) l. 1874 štel skozi Glavato pri Prčanju, zagledal se je s pesniškim navdušenjem v neno

dni trudi s posvetovanjem o mojih izvajanjih. Umeje se ob sebi, da tega, kar sem rekел, ne morem nič preklicati in tudi nič popraviti, zlasti ker sem se izrecno zavaroval proti eventualnemu očitanju prezentnosti. Mislim — in tudi dosedanja debata me ne more prepričati o nasprotnem — da je takisto v interesu zbornice, kakor tudi v interesu prebivalstva, zastopanega v tej zbornici, če se poskusi postopati tako, kakor je vlada namignila. Po moji sodbi ni močna, na nobeno stranko vezana vlada parlamentu nevarna, nego je jamstvo za povečanje parlamentovega ugleda, ker uspeh jednega faktorja je odvisen od pomoči drugega. Zato pa tudi ne morem uvideti, da bi moje besede oškodovalle parlamentarno načelo, mislim pa, da kot konsekvenca tega, kar sem rekел, se bo moč parlamenta pomnožila, ako bo vladi mogoče, rešiti svoje naloge. Zbornica ima do konca tekoče legislaturne dobe še časa dovolj, da svojo delavno sposobnost z mnogokrat dokazanim patriotičnim sodelovanjem izpriča in tako ovrže mnenje tistih, ki se drznejo trditi, da zbornica sploh za delo ni sposobna. Če bo zbornica gotova pereča vprašanja rešila v tem zmislu, kateri sem namignil, v zmislu objektivnosti, spravljivosti in pravičnosti, in s tem dokazala svojo moč, potem bo ta uspeh ugodno uplival na razmerje med poslanci in prebivalstvom. Če bo zbornica lojalno in brez predvodov se oklenila vladnih namenov, se bo vedno manj govorilo o prevzetenosti, o ponižanju parlamentarizma ali celo o protektoratu nad strankami.

Vladi, katera je svoje namene glede narodnostij popolnoma jasno, v duhu državnih osnovnih zakonov objavila in proglašila pravičnost za svojo devizo, taki vladi se nikakor ne more očitati, da hoče kak narod zapostaviti ali prezirati jednakopravnost na rov.

Svoje naloge hočen o pošteno in resno izvrševati. Vzdržati le same sebe nam ni v mislih. Naših dolžnostij nimamo samo pred očmi, utisnene so tudi globoko v naša srca in zato nas od njih izvršitve ne bodo odvrnila nikaka teoretična razlaganja. Z dobro vestjo, trdno vero in trdno voljo, pa tudi pogumno in energično bo vlada postopala in ker se bo svojemu cilju bližala le na ravni poti, zato bo tudi s polnim prepričanjem ostala pri idejah, katere sem tu pred tremi dnevi pojasnil. Če bomo le splošno govorili, ne bomo nič storili. Prosim vas, verujte mi, da se bomo približali drug drugemu, čim se otresemo abstraknostij in generalnih principov; življenje, njeza potrebe, živa politika in sila nas bodo združile. Zato mi dovolite, da zakličem za pozitivno stvarajoče delo sposobnim strankam: Več nego mnenje je dolžnost, vsak dan porajajoča se dolžnost. Vzlic vsem geslom strank upam, da se najdemo na polju konkretnega dela.

Posl. dr. Fournier je rekel, da ministerski predsednik ni danes nič povedal, kar bi že ne bil povedal v programu. To je ob sebi umetno, da se bodo stranke našle z vlado na polju dolžnostij, a stranke morajo ohraniti svoje mnenje, kako je naj-

morda lice, kakor duhovnik Petrarka v Lavrino, in kakor V. Hugo v Elviro. Tudi Nevenka je bila namreč omožena s pomorskim kapetanom in imela že otroke. Ali ako bi ne bila Nevenka z njeno lepoto Sundečiča obvladala, „ostala bi bila velika praznota v njegovi lirici glede erotičnih pesmi, ki so duša prave lirike“. Od l. 1874—77 izpeval je Sundečič vse ljubovne pesmi, ki se nahajajo v zbirki „Milje i omilje“, od „Pomorčeve ljube“, pa do „Reminisciae“.

Jesen l. 1877 začela se ga je Nevenka ogibati, (morda zaradi hudobnih jezikov), in tudi Sundič se je delal na videz bolj hladnega, a v resnici gorela je lava pod mrzlo skorjo z neugasnjenim slo naprej. Poleti 1881 pa sta se ljubovnika zopet približala in tedaj je Sundič zložil v jednem samem letu ciklus, ki se začenja s pesnijo „I sad“, pa nehuje z „Tri ljubavi“ (str. 82—99 gori omenjene zbirke). L. 1882 se preseli Nevenka popolnoma v Trst k svojemu možu in od tedaj jo je Sundič le redko videl, ako je ona v Boko prišla, ali pa ako je on skozi Trst potoval. Zaradi mnogih smrtnih udarcev v družini, (izgubila je tudi svojega prvorjenega sina v šestnajstem letu njegove starosti), začela je Nevenka tako žalovati, da se jo je lotila prsna bolezni in je umrla 9. februar 1891. Po njeni smrti je zložil Sundič še mnogo pesem „jadikovk“ (žalostink), ki so natisnjene v zbirki od str. 169 do 271.

(Konec prih.)

bolje izpolniti te dolžnosti. Govornik je na to očital Čehom, da so oni krivi propadanja parlamentarizma ker se nečejo podrediti nemški kulturi.

Posl. dr. Romančuk je dokazoval, da je današnji govor ministerskega predsednika prav tako nejasen, kakor prvi. Grof Badeni je pred kakimi sedmimi leti tudi v gališkem dež. zboru razvil program, ki je naredil na Malorus dober utis. A kot namestnik je deloval tako, da so morali Malorusi zopet prestopiti v opozicijo. Po Badenijevem delovanju v Gališki je beseda pravičnost v ustih ministerskega predsednika velika smelost. Govornik je na to našel celo vrsto uprav škandaloznih dogodb pri galiških deželnozborskih volitvah in rekel konečno: Pravilne bi bilo, da se kot vladna deviza ni razglasila pravičnost, nego avtokracija in brezobzirnost. Bog obvaruj Avstrijo pred rezultati, kateri je rodili Badenijev vladanje v Gališki.

Posl. Engel se je potegoval za žide. Mej tem, ko je on govoril, so se vsi vpisani govorniki odpovedali besedi izvzemši posl. Haucka, ki se je izrekel zoper vlado.

Zbornica je na to rešila nekatere nujne predloge glede podpor. Zanimivo je bilo glasovanje o nujnem predlogu posl. dra. Steinwendra. Predlog, naj odsek za sestavo službene pragmatike poroča v 14 dneh o Steinwendrovem predlogu, zahteva jočem predlogu, naj se razveljavi Kielmanseggov ukaz in izda službena pragmatika, se je vzprejel z vsemi glasovi zoper glasove Poljakov in konservativcev.

Konečno sta posl. Rainer in Kuppelwieser interpolovala vlado glede kranjske industrijske družbe namere, ustanoviti v Skedenju pri Trstu plavž.

Prihodnja seja bo v ponedeljek.

V Ljubljani, 29. oktobra.

Badeni in Mladočehi. Včeraj smo povedali, da je grof Badeni vabil Mladočeha k sebi. Danes naj omenimo, da je bil pri Badeniju dvorni svetnik dr. Randa in je grof Badeni proti njemu tožil, da so Mladočehi preostro govorili. On je pričakoval, da bodo zmerno govorili, ker je vlada zmerno nastopila in obljudila, da je pripravljena ozirati se na vse opravičene želje. Grof Badeni je obžaloval, da se njegove besede o nemški kulturi tako razlagajo, kakor jih on ni mislil. Ne snejo se preveč razgovarati. Ministerski predsednik je rekel, da bi bil rad videl, da bi se mu bili predstavili Mladočehi, kakor so se mu člani drugih strank. To bi ne bilo nič škodovalo njih opozicijskemu stališču. — Iz tega pogovora je vidno, da je grof Badeni se na dejal, da bodo vodje vseh strank se mu predstavili in se mu urivali, kakor se mu je na primer baron Chlumecky, a se je o Mladočehih motil. Prepričani smo pa, da Mladočehi zaradi tega niso nič zgubili na veljavi v očeh ministerskega predsednika, da niso prišli k njemu. Vlada vsaj ve, da bode sama morala storiti prvi korak, če hoče spravo s češkim narodom.

Češki Nemci. Na shod čeških Nemcev v Pragi pet nemško-narodnih poslancev ni več prišlo in je pisorno naznano shodu, da iz stranke izstopijo. Liberalci so vsled tega sklenili, da hočejo začeti odločen boj proti nemškim nacionalcem, naj bi tudi vsled tega boja mej liberalci in nacionalci imeli dobiček socialisti ali klerikalci, ki bi utegnili priboriti kak okraj. Jednak boj napovedali so tudi novi obrtni stranki proti protisemitom in Čehom, katere podpirajo z Dunaja. Položaj je zlasti v meševitih okrajih za liberalcev jako težaven, a vzlič temu se mislijo boriti z vsakim, ki ruši organizacijo, katero je napravil pokojni dr. Schmeykal. V nekaterih krajih utegnejo biti kar po štirje ali pet kandidatov. Kdo ve, če liberalci ne doleti pri deželnozborskih volitvah že bud poraz. Češka in Moravska sta sedaj še jedini zavetišči nemškega liberalizma. Ako tukaj propadejo, potem zanje ni več rešitve v Avstriji. Zato je pa naravno, da bodo pri letosnjih volitvah na Češkem napeli vse sile.

Imenovanje ministra unanjih stvari. Ogerski ministerski predsednik je odgovoril na Ugrovovo interpelacijo, da se je imenoval novi minister unanjih stvari po stari navadi, da imenovanje podpiše tudi odstopivši minister unanjih stvari. Naslov „Minister cesarske hiše“ je bil že običajen pred 1868. letom in mu pri sklepanju dualizma ni nikdo ugovarjal. Delokrog, ki izvira iz tega naslova ni državopraven, temveč se tiče notranjih zadev cesarske hiše. Imenuje ga vladar sam in je tudi le njemu odgovoren. Upliv vlade v vprašanji prestolo-

nasledstva je ustavno zagotovljen. Skupnega ministerskega predsednika ni, temveč minister unanjih stvari samo predseduje skupnim ministerskim posvetovanjem. Sklepi teh posvetovanj so pa šele veljavni, ko jima pritrdira obestranki vladi. Zbornica je vzela odgovor ministerskega predsednika brez vse debate na znanje. Od kar se je bila ta interpelacija stavila, se je pa Madjarom že jedna želja izpolnila, minister cesarske hiše je dobil naslov „minister cesarske in kraljeve hiše“.

Dogodki v Turčiji. Izgredi v Trapecantu so bili mnogo večji nego se je sprva poročalo. Turki so v mestu poklali nad 600 Armencev, dočim je v boju palo le pet Turkov. Vse je bilo poprej mej Turk dogovorjeno. Armenci se niso mogli braniti, ker niso bili oboroženi. Dva tisoč žensk in otrok je bilo bežalo v jezuitsko bolnico, dvesto v avstrijski konzulat. Hkrati kakor v Trapecantu so napali tudi po sosednih vaseh Turki Arment in jih na stotine pobili in jim hiše požgali. — Mej Angoro in Ismidom so zadnje dni Turki požgali jedno armensko vas in vse armenske prebivalce pobili, nekatere pa žive sežgali. Splošno se sodi, da je mej Turki vse države dogovorjeno, da bodo kristijane in zlasti Armente v velikih množinah pobijali. Turki so še vedno prepričani, da s tem preprečijo vse reforme v prid kristjanom.

Nemci v Vzhodni Aziji. V Nemčiji začenja se neka agitacija, ki zahteva, da naj Nemčija napne vse sile, da dobi kako pristanišče ali skupino otokov v Vzhodni Aziji, da bode ondu mogla dostojno braniti svoje koristi. Pomnoži naj se tudi mornarica, da bode mogla povsod braniti nemške trgovine koristi. Posebno je Nemcem neljubo, da Rusija in Francija dobivati vedno več upliva na azijskem vzhodu, v tem, ko se Nemčija nekako prezira. Najbrž prihaja ta agitacija od vladne strani, ki morda želi novih vojnih ladij, a se boji, da bi jih državni zbor ne dovolil, zato je pa treba pripraviti javno mnenje. Pristanišča ali otokov pa Nemci v Vzhodni Aziji ne bodo tako lahko dobili, ker niti Kitaj, niti Japan ne bodo pripravljeni jim kaj odstopiti. Vsekako se vzhodnoazijsko vprašanje le poostri, ako bodo tudi Nemci tukaj stavili svoje zahteve. Kitajci bodo pa naposled spoznali, da je bolje pobotati se v vseh stvareh z Japonci, kakor pa zanašati na evropske vlasti, ki bi vsaka rada imela kos kitajske države.

Volilno gibanje.

Kakor „Slovenec“ poroča, imeli so klerikalci v nedeljo volilni shod na Bledu ter postavili kandidatom za deželni zbor iz polit. okraja radovljškega gosp. Janeza Ažmana, župnika v Gorjah. Tega kandidata poznamo le iz njegovih govorov, v katerih se je kazal zagrizenega Mahničanca. „Slov.“ pravi, da na shodu navzočni blejski „liberalci“ niso posegli kar nič v debato. Mi se nadejamo, da bodo z delovanjem posegli v volilno agitacijo in pripravili do zmage sposobnemu, nezavismemu možu.

Iz Črnomlja se nam poroča, da je bil tamkaj v nedeljo klerikalni shod, katerega se je udeležilo celih 10 kmetrov vzlje vabilom z raznih cerkvenih lec. Pričakovali so kandidata g. Schweigera, župnika v Radovici, ki naj bi namesto dosedanega klerikalnega poslance Dragoša zastopal črnomaljski in metliški okraj. A kandidata na shod ni bilo.

„Slovenec“ ima včeraj poročilo o domžalskem shodu, katero popisuje zborovanje popolnem narobe, in obeta za prihodnjo nedeljo „katoliški shod“ v Domžalah.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. oktobra.

— (Pravi prijatelji drž. uradnikov.) Slučaj je nanesel, da se je v včerajšnji seji poslanske zborne posebno markantno pokazalo, kje naj državni uradniki iščejo svoje prijatelje. Posl. dr. Ferjančič in tovariši so s posebno interpelacijo, katero prijavljamo doslovno v državnozborskem poročilu pravili finančnega ministra, naj z ozirom na posebne, za drž. uradnike sedaj kako neugodne razmere v našem mestu, poviša v Ljubljani bivajočim drž. uradnikom aktivitetne doklade, nasproti pa so Hohenwartovi in poljski poslanci glasovali zoper Steinwendrov predlog, naj odsek za sestavo službene pragmatike tekom 14 dñij poroča o predlogu glede Kielmanseggovega ukaza in glede takojšnje sestave službene pragmatike. Tu se je pokazalo, kako iskreni prijatelji drž. uradnikov so Hohenwartovi. Drž. uradniki naj si to dobro zapomnijo.

— (Repertoar slovenskega gledališča.) Nocoj nastopi gospč. Polakova zadnjikrat kot Deniza v „Mam'zelle Nitouche“, vsled česar je današnja predstava te operete tudi zadnja na našem odru, kajti po gospč. Polakovi je do cela nemogoče, da bi kaka druga igralka zamogla prevzeti to ulogo. Prihodnja predstava bo, kakor smo že javili, dne 1. t. m. in se bo igrala igra „Mlinar in njegova hči“.

— (Imenovanja.) Dež. šolski svet je v zadnji svoji seji podelil gimnazijskim učiteljem gg. Francu Jeraju, dr. Gašparju Pammerju in Martinu Petelinu naslov profesor in imenoval nadučiteljem v Koprniku g. Jož. Perca v Svetlem potoku; nadučiteljem v Begunjah g. Val. Zavrla v Stupiču; nadučiteljem v Polhovem gradiču ondotnega učitelja gosp. Ivana Bajca; učiteljem-voditeljem v Velikih Poljanah gosp. Andreja Cvara v Loškem potoku; učiteljem-voditeljem v Hotičah g. Rajka Mežana na Sveti gori; tretjim učiteljem v Radečah g. Franca Ivanca v Leskovcu; za tretje učiteljsko mesto pri Devici Mariji v Polju gospč. Leopoldino Rozman v Selcah in za tretje učiteljsko mesto v Žužemberku gospč. Amalijo Koncilijo v Dobrniku.

— (Lokalni vlak.) Piše se nam z Dunaja dne 27. t. m.: Zaradi lokalnega vlaka mej Ljubljano in Trstom je izročila včeraj deputacija poslancev dr. Ferjančič, Kušar, Nabergoj in Spinčič peticije 76 občin pri južni železnici generalnemu ravnatelju dvornemu svetniku Pfeifferju. Peticije mesta Ljubljane ni bilo zraven, čeravno smo že davno čitali, da je mestni svet jednoglasno pritrdir dotičnemu predlogu dr. Majarona. Deputacija je stopila precej v podroben razgovor z generalnim ravnateljem o mogočnosti in koristi tacega vlaka in je naglašala, da se mora ta vlak za Notranjsko vsaj toliko bolj obnesti, kakor lokalni vlak iz Ljubljane v Celje. Generalni ravnatelj se ni splošno temu vlaku upiral, vendar je izrazil misel, da bi ne bilo treba, da ide vlak iz Trsta in se vrača v Trst, ker za potrebe Tržačanov je skrbljeno z brzovlakom. Morda bi kazalo tak vlak napraviti mej Divačo ali kako drugo štacijo in Ljubljano. Tudi je omenil, da bi se ta vlak ne mogel pred 1. majem 1896 upeljati, ker je vozni red do 1. maja določen, in bi upeljava tega vlaka pozimi, ko so na Notranjskem tolike prometne težave, ne bila za stvar dobra in koristna. Deputacija je vendar prosila, da bi se vsakako vlak prej napravil in če prihajajo prometne težave v poštev, vsaj ko te minejo, torej vsaj meseca marca. — Tudi bi deputacija pomagala pogladiti stvar, če bi se od trgovinskega ministerstva kake težave delale glede tega, da se upelje vlak pred 1. majem. — Konečno je generalni ravnatelj obljubil, da se bode peticija, ki se opira na prometne podatke in sama n-svetuje, kako naj bi se stvar vravnala, — dobro preudarila, in da bode dal razmere poizvedeti, — ter je konečno obljubil, da bode deputacijo obvestil o konečnem uspehu.

— (Ljubljansko barje pod vodo.) Situacija na ljubljanskem barju, ki je včeraj že bila obupna, je danes še neugodnejša. Voda, ki je pri Št. Jakobskem mostu včeraj dopoludne stala 3·10 metre nad normalom, narasla je danes na 3·20 m. Kar pomnijo ljudje, ni bila voda še tolika, kajti letošnjo poplavu narasla je le na 2·80 m, a za časa velike povodnji leta 1888. na 3 metre. V stanovanjih v Črni vasi in drugod stoji voda po 1 do 2 m visoko; prebivalci morali so se deloma umakniti v podstrešja, deloma pa so zapustili domovje ter našli zavetje v Kurji vasi, Rudniku in drugod. Na cesti v Lipah stoji voda 2 $\frac{1}{2}$ metra visoko. Magistrat poslal je vse mestne čolne na lice nesreče; včeraj rešilo se je na čolnih nekoliko bolnikov iz preplavljenih hiš, tudi živina spravila se je večjim delom že v varnost. Kar se živine ni moglo spraviti v čolne, prvezala se je za čolne ter krepko plavala za njimi. Rešilna akcija se tudi danes nadaljuje. Ker je dež pojenjal, upati je, da začne voda kmalu zopet padati. Tukajšnji fotograf Rovšek podal se je včeraj na poplavljeno barje ter fotografoval razne točke in objekte. Kakor se prioveduje, utonila je ob Ižanski cesti danes dopoludne neka ženska, ki se je hotela peljati v Ljubljano; tudi konj in voz izginila sta baje v valovih.

— (Nesreča.) Iz Borovnice se nam piše 28. t. m. Posestnik Martin Perko iz Brezovice je prišel včeraj po opravkih v Borovnico in je vsled narastle vode najel konja, da bi ga naj prepeljal čez opasno mesto. Prišedši do mostu ni mogel konj zaradi naplavljenih snovi čez most, jeli je riniti

nazaj in tako so padli konj z vozom, hlapec in Perko v derečo vodo. Hlapec se je oprijel konja, in se rešil; Perko pa je izginil v valovih in ga zaradi nastale noči in narastle vode ni bilo mogoče dobiti; danes zjutraj izvlekli smo ga pri bližnji žagi kot utopljenca iz vode.

— (Regulacija Toplice.) Letošnjo pomlad je ogenj prijazne dolenske Toplice skoro popolnoma uničil. Da bi se nova vas sezidala lepša, kakor je bila stara in da bi se razvoj kraja zagotovil, je železniški inženzer gosp. Schindler izdelal stavbni načrt. Ta načrt je tako lep in tako spremno narejen, da je na njem Topličanom le čestitati. Občinski zastop je načrt odobril in v znak hvaležnosti volil okr. glavarja g. Vestenecka in inženera g. Schindlerja častnima občanoma.

— (Poplave.) Z vseh strani naše kronovine prihajajo poročila o velikih poplavah. Vse vode so narase, stopile poniekod čez bragove in naredile na poljih in pri hišah velike škode. Na mnogih krajih je voda tudi ceste preplavila in je promet ali popolnoma ustavljen ali jako otežkočen. Železniški vlaki imajo vsi večje zamude, zveza mej postajama Dobrepole in Velike Lašče je pa bila do danes opoludne nemogača. Že tani so bile tod poplave in je bil promet ustavljen, letos pa so iste kalamite. Svoj čas sta bila tod dva mosta, pod katerima se je voda odtakala, pri zgradbi dolenske železnice pa je bil jeden most odstranjen in od tedaj so tu vedno poplave. Promet na progi Celje-Št. Jurij in Podčetrtek-Čakovec se je nocoj ponovi zopet otvoril.

— (Iz ombrometričnih postaj Sodražica na Kranjskem in Kozje na Stajerskem) poročata ondotna opazovalca ljubljanskemu hydrografčnemu uradu, da so bili tam 27. t. m. velikanski nalinivi in povodnji, v Sodražici je padlo tudi precej snega.

— (Premovanje goveje živine) se je nadaljevalo dne 26. t. m. v Trebnjem. Razsojevali so podpredsednik kmet. družbe gosp. J. F. Seunig, dež. živinodravnik gosp. Wagner in odposlanci trebenjske podružnice. Posebno priznavanje se je izreklo živini trebenjske grajske in posestnika Al. Schleipacha iz Velike Loke. Darila so dobili za bike nastopni posestniki: Gospa Marija Gresel, grajsakinja v Trebnjem 25 gold., Fr. Gliba iz Gorenje vasi 15 gld., Jan. Saje iz Jablanice, Jan. Novak iz Račjega sela, Ant. Pesten iz Zagozdca in Ant. Drenik iz Starega trga, po 10 gld.; zasobna darila po 5 gld. so dobili: Jul. Treo iz Male vasi, Fr. Mešan iz Kamnega Potoka in Terezija Zore iz Trebovrega; Za telice so dobili darila: Al. Schleipach iz Velike Loke 20 gld., Mih. Urbančič iz Jeklenika, Anton Pižmah iz Zagorice, Fr. Kamin z Vrha in gospa Marija Gresel iz Trebnjega, po 10 gld.; Za krave so dobili darila: Zbirka gospe M. Gresel iz Trebnjega 20 gld., Al. Schleipach iz Vel. Loke, Jul. Treo iz Male vasi, Mat. Pasič iz Starega trga in Jan. Kamin iz Šenika po 10 gld.

— (Hrv. akad. literarno-zabavno društvo „Hrvatska“ v Gradci) je volilo za zimske semester sledeči odbor: Predsednik: cand. med. Luka Dražić, podpredsednik: drnd. jur. Ivan Ucović, tajnik: stud. med. Milan Begić, beležnik: drnd. jur. Mato Miloslavić, blagajnik: stud. med. Mate Duboković, knjižničar: stud. fil. Ivan Bellotti, gospodar: stud. med. Baldo Cviličević. Odb. namestniki: drnd. jur. Ante Justi, stud. tech. Hinko pl. Emili. Revisorji: cand. med. Ante Brašić, stud. med. Ante Santic, cand. med. Anton Schwalba. Častni sodniki: drnd. med. Josip Lochert, drnd. med. Mijo Cettolo, drnd. jur. Fran Dorčić.

— (Odbor akad. društva „Slovenije“ na Dunaju) je pri 1. občnem zboru dne 25. oktobra 1895. sledče sestavil: Predsednik: cand. med. Ivan Oražen, podpredsednik: stud. jur. Viktor Sušnik, tajnik: stud. phil. Josip Reisner, blagajnik: stud. jur. Ivan Vrančič, knjižničar: stud. phil. Fran Goršič, arhivar: stud. phil. Stanko Beuk, gospodar: stud. techn. Ignacij Šega. Odborska namestnica: stud. jur. Karol Stefin, stud. phil. Fran Jesenko.

— (Poroka.) V Zagrebu se je poročila hčerka našega rojaka in svoječasnega odličnega sotrudnika „Slov. Naroda“ odvetnika gosp. dr. Kopača, gospodčina Tinka Kopačeva z gosp. dr. Lujom konte Vojnovičem iz Dubrovnika. Čestitamo!

— (Razpisane službe.) V deželnih bolnicah ljubljanski izpraznjeni sta dve službi sekundarijev z letnim adjutom po 600 gld. Prošnje za ti službi poslati je vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani do 20. novembra t. l.

— (Velika tatvina na dunajski pošti.) Pri poštnem oddelku carinskega urada dunajskoga sta bila v soboto ukradena dva zavoja z gotovino: v jednem je bilo 16.000 mark v zlatu, v drugem 2090 frankov. Pošiljalci sta prišli ponoci in sta bili s širimi drugimi položeni v zato določeno blagajnico, zjutraj pa ju ni bilo nikjer dobiti. Ker je imel ponocno službo poštni uradnik Karničnik, obrnil se je sum takoj nanj, a ni ga bilo dobiti — utekel je bil, pač pa se je v nekem temnem koridoru našel zavoj s franki. Karničnik ga je najbrž od sebe vrzel, ker je bil zavoj s srebrnimi novci prevelik, dočim je bil zavoj z markami majhen. Policija je takoj brzojavila na vse strani in včeraj že se je posrečilo prijeti nezvestega uradnika v Ratiboru na Pruskom. Denar se je skoro še ves pri njem dobil.

* (Umorjeni stražmojster) Kakor smo svoj čas poročali je bilo v Przemyslu izmej 30 zaradi umora stražmojstra Dioseghe-ja obtoženih husarjev 15 na smrt obsojenih. Sedaj se čuje, da je od teh 12 husarjev priporočenih v pomiloščenje. Nad jednim podčastnikom in dvema husarjem, ki so prouzročili umor, pa se bode brzkone izvršila smrtna kazen, dasi so tudi ti storili zločin le ker so bili neusmiljeno trpinčeni in ni nobena pritožba nič izdala.

* (Panika v francoski zbornici.) V zadnji seji francoske zbornice je na sebi nedolžen dogodek prouzročil nepopisno paniko. Z galerije in sicer prav s tistega mesta, od koder je svoj čas anarchist Vaillant vrgel bombo mej poslance, je mej ministrovim govorom jel neki dosti slabo oblečeni človek kričati: „Živila domovina! Jaz sem stradačo po habljen delavec.“ Zajedno je metal cvetke na poslance. Ti so se kriče razkropili na vse strani; bezali so čez klopi in se gnetli, da je bilo strah. Misliši so pač, da padačo z galerije bombe. Policija je takoj prihitela in prijela moža, ki je častitljive očete domovine tako zbegal. Izkazalo se je, da je bil mož svoj čas rudar. V rudniku se je počabil in „liberalni“ lastniki rudnika so ga odpustili pa mu niso dali pristoječe pokojnine. Ker vse pritožbe niso pomagale, potoval je mož paš iz Lensa v Periz in za zadnje centime kupil cvetke, da obraže z njimi nase pozornost poslancev.

* (Tatvina na železnici.) Po staru a še vedno porabni metodi so nepoznani zlikovci na železnici Kiev-Moskva omamili plemenitaša Riedla in njegovi spremjevalki in jim odnesli 40.000 rublev. O takovih ni sledu.

Darila:

Darila za družbo sv. Cirila in Metoda: Gospodinja Ivanka Primožič nabrala je dne 28. oktobra t. l. povodom svatbe svojega brata Ferkota pri vrnetu v Gradišči 24 kron in denar izročila Št. Jakobsko-Trnovski ženski podružnici. Darovali so gg.: Ivan Primožič 7 kron, Anton Primožič 3 krone, Al. Korzika 3 krone, Št. Kostanjev 3 krone, Ferk Primožič 2 kroni, Martin Primožič 1 krona, Ant. Gutnik 1 krona, Drag. Ermacora 1 krona, Rajko Tavčar 1 krona, Slavoj Polašek 1 krona, Fr. Šega 1 krona.

Krajizvnosť.

— „Slovenski Svet“ ima v št. 41. naslednjo vsebino: „Po narodopisni razstavi češkoslovenski; Kaj nas uče dogodki v Zagrebu; Dopisi; Književnost; Ženstvo; Razgled po slovanskem svetu; Književnost.“

— „Planinski Vestnik“ ima v štev. 10 naslednjo vsebino: F. Kocbek: Dobrač; L. Wölfing: Nekaj o turistiki; Vodnikova koča in Aljažev stolp; Društvene vesti; Razne novice.

Brzojavke.

Dunaj 29. oktobra. Poslanska zbornica se je danes bavila zgolj s peticijami. Poslancev je bilo malo navzočnih. V konservativnem klubu je nastala kriza. Mnogo klerikalnih poslancev grozi z izstopom iz kluba, če bi se Lueger ne potrdil kot župan.

Dunaj 29. oktobra. Danes se je sešel novovoljeni občinski svet, da voli župana. Obč. svetnik dr. Grübl, bivši župan, ni prišel, ker je bolan, ostali občinski svetniki so bili zbrani vsi. Galerija je bila prepričljena, pred mestno palačo pa je čakalo na tisoče ljudij, ki so dr. Luegerja pri njega prihodu burno pozdravljali. Pri volitvi je od 137 glasov dobil dr. Lueger 93 glasov, levčarji so oddali prazne listke. Ko se je razglasil izid volitve, so se dr. Luegerju prirejale velike ovacije. Lueger je v svojem ogovoru povdarjal, da je zmaga protisemitske stranke pri občinskih volitvah dunajskih zmaga krščanskega prebivalstva nad njega sovražniki. Naglašal je opetovanje nemški značaj mesta dunajskoga, zahteval, da morajo biti na dunajski šoli vsi učitelji nemške narodnosti in krščanske vere ter končno obljubil levčarski opoziciji, da se bo pravično nanjo oziral. Zbrano občinstvo je Luegerja pri odhodu nepopisno viharino aklamovalo.

Budimpešta 29. oktobra. V Csiku so orožniki hoteli radi političnih agitacij aretovali nekaj Rumunov, vsled česar je nastal krvav boj, ki se je danes ponovil. Več Rumunov je bilo ustreljenih, mnogo ranjenih.

Pariz 29. oktobra. Socijalist Ronauet je vladu interpeloval zaradi sleparstev pri južni železnici. Ker je zbornica vzprejela od Ronaueta predlagano, vladu neugodno resolucijo v tej stvari, je ministerstvo podalo ostavko.

